

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. 1 kor. Egy hóra . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Placz-utca 47. és 49. szám.

A debreczeni egyetem.

Irta: **Oláh Gábor.**

Keleti nembánomság gunnyaszt a hajdanta nagyvöltű, ma már minden dicsőségét vetkező Debreczen fölött. Büszkeségének legszebbik boglárja: a vaspántos-kapus öreg kollégium igazán megvénült és szinte kezd kirozsdásodni az időből. Az a szellem, mely a reformáció és a nemzetietlen korszak forogtagában diadalomra vitte e homokon épült város ügyét: ma már nincs falaink között, elszállt a hajdankori nagy lelkekkel együtt. Kis és nagy emberei tibnek-lábnak, felhőkön nyargalóznak, szélhámval járnak s álmokat hüvelyeznek. Megfogja őket a felúvalkodásnak füstje, a tiszta nem-a arom ül homlokukon, vastagodnak a hamisságtól és botlásaik, büneik szálkája gerenda temérdekségre vastagodik a rájuk agyarló ellenesek szemében.

A nemes polgárság, körülbástyázva magát a tudatlanság ércboltozatával, az állati vigalmak karján heverész; száraz legelőre csapva elsatnyult lelkét. Valami megmagyarázhatatlan, nyomasztó unalom szürkélik e lapos város

fölött, mely rabúl ejti a büvkörébe tévedőt. Mint valami elátkozott vár árnyék-ingó lakói: bukdosnak egymásban az emberek. A haladás óramutatója megrozsdásodva áll lekopott szám fölött s nincs Isten, ki három percczel előbbre tudná igazítani!

És ime! Ez a város egyetemért kiáltoz! A tehetetlenségnek rothtag tábora — akar! Mit akar? Haladni a haladó idővel? Korántsem. Pöffeszkedő hiuságának szeretne tömjénezni egy tudomány vár fölállításával. Halálra verné irigy lelkét az a tudat, hogy Szeged vagy Kassa, mint mindenben: ebben is elébe vágott! Óh, hajdanta nagy, hajdanta nemes Debreczen: hasonlatos vagy a nekigerjedt bikához, melynek letörték szarvát s mégis öklelni akar. Nem veszed-e észre, hogy míg te a porban mulatoztál mocsárlakó teremtmények példájára: az alatt új ég és új föld támadt, melynek te nem vagy birtokosa! Mi a te tragikumod? Az örökös nembánomság, a vaskalaposság fakúlt uralma. Volna bár pénz, mint a tenger fővénye, vagy az egek csillagserege; volna bár akaratod és tetted, mint templomrázó

Sámsonnók: mégsem lenne a te fölállított Egyetemed a haladó tudományosság erős vára.

Neked, Debreczen, ujja kell szülnöd önmagadat, ha haladni akarsz. Mert hagyományos éhletlenséged és bizony: tudatlanságod czafrangjaiban minduntalan megbotlasz, ha egyet lépsz is előre. Meg kell ölnöd magadban az előítéletek ó emberét és felöltöznöd az észszel küzdő idők új emberét! Sanyargatnod kell hizott testedet, hogy lelked is izmosuljon állati voltod rovására. Széthúzó ezerfejűségednek egygyé kell szakadnia, mert míg két száz lesz; azzal is mindig magadat marod! Tábort kell jártnod faji tisztaságod megőrzésére, mert véred a vegyülésben elpiszkosodik, elsavósul és leszesz oszloprágó heréje a fölötted és vállaidon emelkedő alkotmányodnak!

Olyan idöket élünk, hogy egy betűt sem szabad elnéznünk egymásnak. Ostoroznunk kell a köztünk aluvót és kiáltanunk a siket füleknek, míg meg nem hallják! Bele kell kapcsolnunk nagymultu városunk vérvető erét az európai haladás lüktető láncolatába s ugy átmagyarítani a nyert ujlásokat

A kivégzés előtt.

— Vajon erősebb volna a szerelem a halálnál! — kérdezte Méreux. — Nehány bolond vagy különcz talán így gondolkozik, de hogy valóban akadna olyan halálraítelt, aki kivégzése előestéjén a szerelemre gondolna, alig hiszem. Kettő semmiesetre sem akadna, egy is nehezen.

— Bizonyos ön ebben? — szólalt meg most Marc Fauvelle. — Vagy volt talán személyes alkalma erről meggyőződni? Ami engem illet, én inkább hiszek Renannak, aki azt mondja, hogy a halál közelsége valósággal a tulzásig fokozza a szerelem érzését. Nyíltan bevallom, hogy jómagamnak is vannak tapasztalataim e tárgyban: egyszer halálra voltam ítélve és a halál előtt elragadt a szerelmi szenvedély. Még 1868-ban volt; ama véres háboru idején, amelyet a paraganyi diktátor, Don Francisco Lopez viselt Brazília, La Plata és Uruguay ellen. Ez a derék Lopez mintaképe volt a vérengző zsarnoknak, aki csak a halál aratásában lelte kedvét.

Az esztelenségig kalandos hajlamom odavitt engem is a háboruba. A fenségessé vált határos az a rettenetes vérontás, a

melylyel ez a háboru járt. Don Lopez barok módjára kergette igája alá a férfiakat az egész birodalmon keresztül. Aki ellenállt, vagy első szóra meg nem adta magát, azt kivégeztette. Minthogy pedig takarékoskodnia kellett a löporral, egyszerűen kardéltre hányatta őket, ha elegendő fa nem volt azon tájon, hogy felköttesse elíteltjeit. Ami a nőket és gyermekeket illeti, azokra hasonló sors várt, ha csak különös kegyelmes perczében Don Lopez meg nem szánta őket; akkor azonban igyekezniök kellett minél gyorsabban eltakarodni az utjából.

Egy júiusi reggelen, amikor Don Lopez tisztjei „megtisztogattak” egy tájékat, én is belekeveredtem egy tömkelegbe. Elég okatlan voltam első szóra meg nem adni magam, de biztam drága és jó fegyvereimben, amelyek nálam voltak. Egy vadállati tiszt, aki kapitányi rangot viselt, szemet vetett a fegyvereimre s azonnal kinevezvén önmagát örökösömmé, engem lefogott. Hogy miért nem mészároltatott le ott nyomban, az mindvégig talány maradt előttem; valószínűleg jobban kedvelte a tömeges kivégzéseket. Bármint volt is, elég az, hogy engem is halálra ítelt.

Egy kifosztott rancho lett a börtönöm,

mintegy két tuczat éhenhaló férfi s fél tuczat nő társaságában. Az öreink — öt banditaarczu katona — fegyverrel őrizték a ház kijáratait és a kertet.

A rancho belsejében eléggé kényelmes volt a tartózkodás. Három szoba nyílt egymásba; a legkisebbet én foglaltam el két fiatal hölgygel. Mindenekelőtt, kedves Méreux barátom, a halál volt erősebb, azaz kinosabb, amikor ezt a bájos két hölgyet megpillantottam. A hazájuk egyszerű divatja szerint voltak öltözve: egyetlen szál ingbe, semmi egyéb.

Amikor a halálos ítélet fölött már eléget gondolkoztam, jobban vettem szemügyre rabtársnőimet. Csinosak voltak, mint valamennyi nő azon a tájon, akikben az antik görögökre emlékeztető faj jellege csodás harmóniával olvadt össze a délszaki nő buja szépségével. Legszebb azonban az alkatuk volt, az a szabályos tökéletes forma, amely élő szobrokként tüntette fel őket. Valami véghetlen báj volt ebben a két nőben, akik ha nem is keltettek bennem nyomban a szerelem ideális érzését, de mindenesetre azt, ami ahoz legközelebb van: a vágyat.

Közös sors várt reánk: a halál. Hanem

Hallatlan olcsó árak! csakis Gerő
➤ férfi ruha áruházában, ◀

DEBRECZEN, Placz-utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emke” kávéházzal szemben.)

és előre ösztökéléseket. Akinek egyetem kell: törje fel magát addig a fokig, mely az egyetemes műveltség szinmérője. Meg kell vallanunk az igazat: Debreczen lakossága gyalultatlan anyag egy tudomány egyetemmel büszkélkedhető város kibélelésére; és Debreczen tudós világa oly szürke csillag még, hogy magának is egy erősebb Nap ráverő fényében kell sütkéreznie.

Van ugyan Debreczennek nem egy élő fia, aki diadallal állná meg helyét ez égetően szükséges alföldi egyetem katedráján. Budapesti él Fiók Károly, a keleti nyelvek ismerője; a fiatal Dézsi Lajos, a magyar irodalom hangyaszorgalmu búvárlója; távol bolyong Biró Lajos, a világjáró természettudós; köztünk él a magyarországi theologus világ kétségtelen legelső tudósa: Erdős József; a jogi és államtudományok terén is tudnánk felmutatni nem egy erős főt; — de mindezek kevés! Mert mit ér a gyertya, ha nincs kéz, mely meggyujtsa? Véka alá rejtett tündökölés a mi egész mostani dicsőségünk.

Merni kell és hihetetlen gyorsasággal tenni! Osszuk fel a szerepeket, mert mindig az egymás keze alatt kapkodás veti veszőbe neki buzdulástunkat. A pénzadó ne zsongorgassa kincsét hamvábaholt ügyek dajkálására, hanem áldozzon egyszerre és nagyot ily szent törekvésekben! A szószólók buzduljanak apostolokká és teremtsék át e viselt világot. Debreczen kezéből az újabb időkben kiesett a világító fáklya, melyet a XVIII. század zürzavarában oly fennen ragyogtatott; itt az idő: most kell felragadni! Ne legyen ez a nép az a szemforgató, kinek angyal ül a szemöldökén s ördög a szíven! E lelkünkértve tengődés a haladás folyamát rekeszti el szomszédtag szellemüktől. Szólnunk kell ostorozó szavakat, mert a vak hagyományok pora vastagon szürküllik ál-

ök, félvad lelkükben, örökösen életveszedelmek között élve, sokkal kevésbé érezték a megsemmisülés gondolatát. Valóságos köznnyel látszottak fogadni a legrettenetesebb véget. Ha valamit sajnáltak, csak az volt, hogy itt kell hagyniok a gyönyöröket, amelyeket még meg sem ismertek.

Egy ideig szótlanul néztük egymást, hanem a tekinteteink ugyanazt a gondolatot sugták nekünk; — azt a gondolatot, hogy immár úgy is mindegy; ezen a négy falon keresztül számunkra más világ nem létezik, az csak a vég. És lassankint szomorú mosoly egyesítette a gondolatainkat, barátokká lettünk, amint hogy az természetes is volt. El voltam ragadtatva e két elegáns teremtés által; fokozta pedig gyönyörömet az, hogy ők hasonló érzelmeket kezdtek táplálni irántam. Aztán a gyengédség megtörte az erény végső hatalmát és néhány órán át, közvetlenül a halál előtt, teljességgel megfedlektem a halálról, melynek gondolatát legyőzte az erősebb érzés, a szerelem. Boldog, határtalanul boldog voltam; boldogabb, mint valaha ezelőtt, vagy azóta az életben.

— Alkonyatkor, fejezte be Marc Fau-

matag lelkünkön! Könyörögnünk kell, mert könyörgésekkel hasadnak az egek.

És mikor minden fészket fölvertük a hamisságnak, az átkos nembánomságnak, az egymástmaró irigységnek: akkor megvethetjük sarkunkat a lefontott ó világ omlatagán és kezdhetjük az első téglarakást ahhoz a temérdek alkotmányhoz, melynek neve: „Debreczeni Egyetem.“

Politikai híreink.

— November 2-án. —

Érdekes nyilatkozat a „Novi List“-ben. A belgrádi „Novi List“ egyik legutóbbi számában érdekes nyilatkozat jelent meg, mely a Khuen-Héderváry Károly gróf báni működését gyalázó röpirat szerzőségével foglalkozott. Ez a röpirat, a melynek nemcsak a tartalma, hanem már a címe „Gazember a báni székben“ is brutális támadás Khuen-Héderváry gróf ellen, nemrégén dolgolt adott a bíróságnak is, a mely Potocsnyak drt, mint a könyv szerzőjét elítélte. Popovics Milorad belgrádi író a „Novi List“-ben közzétett nyilatkozatában most azt állítja és állítását szerb hatóságok, a szerb belügyi minisztérium és a magyaroszátrák konzulátus igazoló irataival támogatja, hogy ő írta a könyvet és nem Potocsnyak, a kit elítéltek. A leleplezés horvát politikai és társadalmi körökben nagy feltűnést kelt.

A Kossuth-párt helyt áll. Szemben a Kossuth-párt újabb leszereléséről terjesztett híresztelésekkel, ma — illetékes pártkörökből — a következő nyilatkozatot közlik Budapestről:

„Ma azt a hírt keltették szárnyra, hogy a pártnak néhány tagja felérkezett a vidékről s panaszos hangon mesélte el, hogy a választóival nem bírta megértetni a házszabály-revizio ellen való obstrukcio szükségességét. A pányvavetők kom-

vella az elbeszélését, kardélre hánytak bennünket. Mint a mézarszékra terelt barmokat, úgy hajtottak ki bennünket a szabadba, ahol aztán Don Lopez katonái az összekötött kezű elítélteket tetszés szerinti módon lekasabolták. Láttam szép két kedvesemet elesni a kardok alatt; — aztán enyemert ért az oldalamba egy éles penge... Huszonnégy órával később ébredtem fel önkívületemből; valami csodálatos véletlen következtében egyik kedvesem szintén feléledt több más lekasabolt emberrel egyetemben, akiket leszártak, ott hagytak, nem törődve több velük. Nem akarom emondani azt a hosszadalmas történetet, miként menekültem meg a kedvesemmel halálos sebeink ellenére is a brazilai erdőkön át, hogyan futottunk az ellenség megkerülésével jóbarátok közbe, akik ápolás alá vettek...“

Még több éven át élttem aztán Rosarioval együtt és noha izlésünk, szokásaink, ösztöneink teljesen különböztek egymástól, igaz szenvedélyiyl szerettük egymást „a halálunk emlékére“ — és sokáig nem tudtam megvigasztalódni elveszte fölött, amikor a sárgaláz elragadta őt mellőlem.

J. H. Rosny.

mentárt nem fűztek a jezsuita-arczual elmondott hirhez, de ennek nyilvánvaló a tendenciája. Azt a hitet akarják terjeszteni, hogy imeg: *a függetlenségi pártban már keresgéljük a módját, hogyan okolhatják meg a leszerelést.* Hát erre a szemtelen taktikázásra kár a szót is vesztegetni. Elég annyit megjegyezni, hogy a pártnak egy héta óta egyetlen tagja sem érkezett vissza a vidékről, legnevezetesebb garancziájának, a házszabályoknak megvédése a célja, ha elárulják, akkor ezt — nem a függetlenségi párt teszi.

Az angol orosz konfliktus. A hulli eset miatt támadt konfliktus váratlanul és eddig meg nem magyarázott módon újból kiélesedett. Az angol hajóhad mozgósítását újból elrendelték, amint ezt néhány sorban, de minden kommentár nélkül londoni és gibraltári táviratok jelentik. A Gibraltárban állomásozó „Cezár“ nevű admirális hajó, mely lord Beresford zászlóshajója, tegnap ágyúvéssel az összes tiszteteket hajóikra rendelte és kevéssel azután a csatornaflotta elűnt. Ugyanakkor a szárazföldi angol csapatokat is mozgósították és a tüzérség megszállta az összes útegeket. Egyidejűleg Londonból azt jelentették, hogy az alkudozások nehézségekkel járnak s valami közbejött, ami igen súlyos aggodalmakat kelt; azt hitték, hogy az, hogy a balti flotta elindult Vigóból, holott volt a megállapodás, hogy a hulli eset elintézéséig ott marad. Kiderült azonban, hogy újabb nyugtalanságra nincsen semmi ok. Az angol kormány, mint Balfour minisztereinek most híven közölt southamptoni beszédéből kitűnik, nem gondolt arra, hogy az orosz hajókat Vigóban visszatartsa mindaddig, amíg a nemzetközi bizottság vizsgálata véget ér, hanem megelégszik azzal, ha Vigóban marad négy orosz tengerésztsist, akik a hulli esetért első sorban felelősek. Roszt-desztvenszky tehát bátran elindulhatott Vigóból. A gibraltári flotta mozgósítását úgy magyarázza a londoni távirat, hogy az nem irányult az orosz flotta ellen. A vigói orosz hajók Tanger mellett fognak csatlakozni a flottához, mely aztán elindul Kelet Ázsia felé. Az orosz tengernagy utasítást kapott, hogy utjában se ne korlátozza, se ne molesztálja a semleges kereskedelmet.

Vármegyénk és vidéke.

Kivándorlás a megyéből. Hajdúvármegyéből egyszerre négyen kértek külföldi utlevelet. *Barna Péter* és *Magyar Imre* Hajdúdorogról és *Gál Zsuzsanna* Hajdunánásról Amerikába, *Udvarhelyi András* pedig Berlinbe kért és kapott utlevelet.

Előmunkálatok a fősorozásra. A honvédelmi kormány az 1905. évi fősorozás előmunkálatait elrendelte. Az alispán rendeletben hívta fel a közsegeket, hogy az előmunkálatokat haladéktalanul kezdjék meg.

Mi az ujság?

— November 2-án. —

A mi hazafias svábaink. Nagyszentmiklóson ugyancsak pompás leczkét adtak a mi ottani hazafias derék svábaink egy közöttük vendégeskedő bécsi társaságnak. A lefolyt német nagyszentmiklósi bucsu alkalmából helyben időző bécsi munkások ellátogattak a német községbe és a mulla-

tozó vendége kedv fejükbe vágyódtak, d cord, már ot parancsoló h a bécsi vend a Laufpass láttára gyors németek ve hogy nagyobb hazafias nem eléneklése a kellemetl

Szoci

szociálden tősége bos: Hogy az a latták, szer ját ország tatja-e öke támogatás, vezésekor vezérek sz A munkás kányi Dezi zött s beje november Fekete Sa tetni fogja kat, a me mikor Bis ellenes uk nyezésére határozották gazdasági nácsot áll a nagyvár gazdasági tanácsban van s ha készület a a sztrájk

Krú

komor idő hágai gyá kedvően é a nagy bu csak a kir volt elnök jén két gy lágitása: gyászosab pár transv egyesület részt a m 100 egysz lottas koc igen kom a nagy h most kisé indulása Kanitz te Eloff, Kr szönte m zott kegy Leyds dr. és M

Eg

éves gye velandba gyermeke suth Laj jához ro

tozó vendégek közé vegyültek. Amikor a jó kedv fejükbe szállott, a „Gottesgüte“ után vágyódtak, de alig hangzott el az első accord, már ott termelt a rendező ifjuság és parancsoló hangon eltiltotta ezen nótát — a bécsi vendégeknek pedig azonnal kiadták a *Laufpass*-t, kik a felháborodott kedélyek láttára gyorsfutásban menekültek. Csak a németek vendégszeretetének köszönhetik, hogy nagyobb baj nem történt. Ami derék hazafias német ifjaink pedig a „Hymnus“ eléneklése után tovább mulattak, feledve a kellemetlen esetet.

Szociálisták boszu-hadjáratára. A szociáldemokrata párt központi vezetősége boszuhadjáratra indul a vidékre. Hogy az asztalosok szervezetét feloszlatják, szervezi a famunkások sztrájkját országosan. Nagy kérdés, hogy biztatja-e őket a siker és az a külföldi támogatás, a mely minden sztrájk szervezésekor jelentkezik. A szociálista vezérek szerteszéledtek az országban. A munkás ügyek ismert harczosa Bokányi Dezső tegnap Nagyváradon időzött s bejelentette elvtársainak, hogy november 27-ikén felolvasást tart a Fekete Sasban. Felolvasásában ismertetni fogja azokat a kivételes állapotokat, a melyben Németország volt, a mikor Bismarck az ismeretes munkás ellenes ukázt kiadta. Az ő kezdeményezésére a munkások érdekes lépésre határozták el magukat. A munkások gazdasági ügyeinek intézésére szaktanácsot állítottak, amely a jövőben a nagyváradai munkások szervezeteinek gazdasági ügyeit fogja intézni. A szaktanácsban minden szervezet képviselve van s ha nem csalódunk, ez is előkészület a jövő nagy mozgalomnak a sztrájkra.

Krüger apó utolsó útja. Hideg komor időben vitték Krüger apó hamvait a hágai gyászkápolnából Rotterdamba. Egykedvűen és közönyösen nézte az utca népe a nagy bur hazafi utolsó útját. A koporsón csak a királynő, Henrik herceg és Steijn volt elnök koszorúi voltak. A gyászkocsi elején két gyertya égett, amelyek halavány világítása az amugy is komor hangulatot még gyászosabbá tette. A szomorú menetben egy pár transvaali polgár, egy pár küldöttség és egyesület vett részt. Egy hatóság sem vett részt a menetben, a család kívánatára. Csak 100 egyszerű polgár lépdelt komoran a halottas kocsin előtt. A kikötőnél várakozó tömeg igen komor volt. Mindegyik meg volt hatva a nagy hős tragikumától, akinek hamvait most kísérték örök nyugalomra. A hajó elindulása előtt a hollandi királynő nevében Kanitz tett le egy koszorút a koporsóra. Eloff, Krüger veje, a család nevében köszönte meg a királyné ujalag megnyilatkozott kegyét. A nagy halottat utolsó útjában Leyds dr., Macleod viczeadmiraális, Heymans dr. és Middelverg kísérik.

Egy elgázolt Kossuth. Egy 11 éves gyermeket gázolt el a napokban Clevelandban egy kétfogatu bérkocsi. A kis gyermeket Kossuth Győzőnek hívták és Kossuth Lajosnak, a nemzet atyjának család-jához rokonság fűzte.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 39. Bérlet 29-ik szám (B)
Debreczen, csütörtök, 1904. november 3-án:

A kis pajtás.

Vigjáték 4 felvonásban. Irtá: Veber Pierre.
Fordította: Salgó Ernő.

Személyek: Jouvenin Jaques — Palágyi Lajos. Ghantalard marquis — Sebestyén Géza. Jean — Iványi Antal. Bellementre — Csiky László. Morangené — Arday Ida. Geneviève — Szabó Irma. Adams Flossie — Hahnel Aranka stb.

Holnap, pénteken, november hó 4-én, bérlet 30-ik szám „C“

Boccaccio.

Nagy operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Zell F. és Genée R. Fordította: Evva Lajos. Zenéjét szerző: Souppé F.

Fra Girolamo.

[Először játszották a városi színházban 1904. november 2.

Somló Sándor szépen csengő jambusokban, költői hevületű lírai szónoklatokban irtá meg a nagy Savanarola történetét. Az akadémia megjutalmazta, de nem csak ezért színpadon gyöngye alkotás. Az a rajongó, fanatikus, dönthetetlen lélek, akit Gobineau „Renesszánsz“ című dramatizált történeli korszakában oly megrázó erővel fest: Somló Sándor drámájában örökké imádkozó, jövőmenő, átkokat szórogató és vajmi keveset tevő szent dominikánus. A darab leke nem is ő, hanem Ghitta, a szenvedélyes olasz hölgy, — kit gyermekkori szerelmének visszaugrázó emléke a nagy próféta útjába vet. Ennek a nőnek látjuk a jellemét és érzésük fejlődését... Színészeink meglehetősen egykedvűen vették dolgukat. Palágyin érezhető volt, hogy nincs egészen ereje birtokában. Különbösen az egyhangú Girolamot nem is igen tudhatta változatossá és megdöbbentővé tenni. Áldozati bárány volt. Erős színekkel színezte Ghitta jellemét Jeszenszky-né; csak kár, hogy sokat kiabál, mikor helye sincs. Medici Lorenzo titokzatos nagyságot Sebestyén Géza próbálta megértetni velünk; de ő csak színpadi jellemet adott; nem az igazi nagy művészetért lángoló firenzeit. A tömegjelenetek botrányosan együgyűek. A farsztó, hosszú előadást telt ház nézte végig.

Egyházak és iskolák.

130 éves vitás ügy befejezése.

A Mária Terézia árvatartó alap 130 éves vitás ügye nyert most végleges befejezést a belügyminiszter leiratával, amely a helybeli két protestáns egyház által a várostól átvett Mária Terézia árvatartó alapok kezelésére kiállított alapító leveleket jóváhagyta.

A helybeli r. kath. egyház ez alapítványnak királyi döntéssel neki ítélfelerészét még 1860-ban átvette. A másik felét 1894-ig a város kezelte és

tovább gyümölcsöztette, úgy hogy a prote-tansoknak jutott tőke körülbelül háromszázezer forintba növekedett. Ebből a ref. egyház lélekszáma arányában 21 hold 750 négyszögöl ondódi föld értékével együtt 610165 kor. 65 fillert, az ág. h. ev. egyház pedig 13082 kor. 81 fillert kapott. Ennyiről van kiállítva a két alapító levél.

Ennek értelmében a ref. egyház az árvák segélyezése után felmaradt kamatokból képződött tartaléktőkét fiú és leányárvaház építésére fordítja s az ispotályban most folyó építkezések befejezésétől számított négy év alatt a várossal kötött egyezség szerint köteles is az árvaházakat felépíttetni.

Az iparosok és a tanoncügy. A kereskedelmi miniszternek az iparos tanoncok oktatására vonatkozó rendelete ellen egyre mássra tiltakoznak a debreczeni iparosok. E hónap 4-én a cukrárszok, mézeskalácsosok és sütők, vasárnap az ácsok, hétfőn az aranyművesek, kedden a könyvkötők, esztergályosok, lésűsök és késesek, szerdán a borbélyok és fodrászok, csütörtökön a hentesek, szombaton pedig a mészárosok és szeppanosok tartanak az ipartestület tanács-termében ülést, melyen feliratot készítenek, hogy a miniszter, az ipartestület feliratára küldött leiratát, t. i. hogy a tanoncztól 6 elemi iskola elvégzését követelő határozatukat visszautasítja, vonja vissza.

UJDONSÁGOK.

Polgármester és sajtószabadság.

— Nem remélt támadás a sajtó ellen. —

— November 2. —

A városi ervező-bizottság üléséről közreadott tegnapki tudósításunk hiányosan jelent meg. Ugyanis az ülésről tudósítónk — időközben — távozván, nem emlékezhetett meg a tanácskozáson később fölmerült nagyjelentőségű és nevezetes nem várt esetről.

Ugyanis Kovács József polgármester, a kit tudvalevőleg a 48-as pártelnökségből választottak be a polgármesteri székbe, indítvánnyal állott elő, a mely nyílt támadás volt a sajtószabadság ellen és mely ha megvalósult volna, teljesen a hivatalnoki kénykedvre lett volna bízva, hogy a hírlapok tudósítóit tetszes szerint kiutasítsák olyan bizottsági ülésekről is, a mely bizottsági üléseken közérdekű dolgokat szokás tárgyalni és a mely közérdekű tárgyalásokról éppen a sajtó hivatott az anyagilag, mint erkölcsileg legelső sorban érdekelt adófizető polgárságot tájékoztatni.

Mindenképpen elszomorító és megdöbbentő, hogy éppen a polgármester állott elő ezzel a indítvánnyal. Az a polgármester, kinek nyíltan vallott politikai eszményei között első helyen van megörökítve a sajtószabadság szentsége. Az a polgármester, a kit a régi sokat korholt rendszernek a megdöntésére hangzatos program alapján és nagy reménykedések között választottak be a városvezéri székbe.

Szomorú és megdöbbentő, hogy az a polgármester, ki a tisztújító közgyűlés, tehát a nagy nyilvánosság előtt kihirdetett szép programjából olyan keveset váltott be, (fogadjuk el, mert ideje nem volt hozzá!) most ennek a városnak a közönségét még az elől is el akarja zárni, hogy az adózók a saját bőrüket érdeklő városi, tehát közügyekben annyira amennyire tájékoztatva legyenek. Azért használjuk ezt a kifejezést, hogy annyira amennyire, mert az új polgármester volt, az, ki már ezt előzőleg is a legszigorubb titkos

ukázzal utasította a hivatolókat a hirszo-
gáltatás korlátozására, helyesebben meg-
tagadására. Elnyeltük, eltűrtük ezt is! . . .
De ime most már még a bizottsági termek-
ből is kiakarta csukni az ujságot, a mi
maga után vonta volna, hogy a legnagyobb
fontosságú közügyek felől még olyan szük-
mértékben sem tájékozhatódott volna a kö-
zönség, mintahogy eddig annyira-amennyire
tájékozódott.

És ekkor a meglepetéseknek, az ön-
kénynek, a közügyekben nem tűrhető kéz-
alatti eljárásoknak még szabadabb tere nyílt
volna, mint még talán azalatt a sokat kor-
holt és a polgármester ur pártja által nem is
alaptalanul korholt, hirhedtnek kikiáltott régi
rendszer alatt sem.

Méltán elszomorító, méltán megdöb-
bentő, hogy az új rendszer oszlopa, a pol-
gármester — bármi okból is — a sajtóval,
a sajtó szabadságával szemben ilyen fellépé-
sre ragadtatta magát. Ez nagyon, igen
nagyon kellemetlen visszatetszést fog kel-
teni; bár a sajtónak megvan az az elég-
tetele, hogy a szervező-bizottság higgadt,
elfogulatlan és a nemzet nagy vívmányát,
a sajtószabadságot értékelni tudó többsége
elvetette, leszavazta polgármesterének a
cenzura korszakába illő indítványát.

Indítvány és leszavazás.

Kovács József polgármester ugya-
nis a szervező-bizottságot, kicsinyes
érvekkel, arra akarta megfogni, hogy
mondják ki, miszerint a közigazgatási
élet fontos szerveit képező albizottsá-
gok ülései ne legyenek nyilvánosak
és azokról rekesszék ki a közönséget
tájékoztató sajtót

Dr. Fejér Ferencz bizottsági tag,
bár a polgármesternek régi elvtársa,
maga szólalt fel először a sajtószabadság
ilyen megcsonkítása ellen. Noha
nem zárkozott el az elől, ha az egyes
albizottságok tagjainak fele, vagy há-
romnegyedrésze kívánja? (a mi a bi-
zottságok megszokottabb kialakulásait te-
kintve a leggyakoribb lett volna,) hogy
a nyilvánosságot esetről-esetre kizárják
ezen ülésekről.

Juhász Ignác a függetlenségi párt
régii oszlopos, érdemdus tagja mind-
akét indítványnak a leghatározottab-
ban ellene mondott. Nem kicsinyesen
fogta fel és bírálta meg ezt a nagy
jelentőségű kérdést. Nem hunyt szem-
met még a sajtó elfajulása, vagy az
egy-egy hírlapírók kifogásolhatósága fe-
lett sem, ámde ennek dacára is a
nemzeti kincset: a sajtószabadságának
a szentségét, a közügyeknek a nyil-
vános tárgyalását, az anyagilag- és
erkölcsileg érdekelt polgárságnak a
sajtó útján való tájékoztatását a maga
óriási értéke szerint becsülte meg és,
minden kicsinyességnek, minden elfo-
gultságnak fölé helyezvén ítéletét, az
albizottsági ülések teljes nyilvánossága
mellett tört lándzsát. És a polgárme-
sterrel szemben is fentartotta a teljes
nyilvánosságot.

Dicsőségére, érdemére válik a
szervező bizottság higgadt, elfogulat-

lan és távolabb tekintő többségének,
hogy, bár egy szó többséggel, Juhász
Ignác indítványát fogadták el és az
albizottsági ülések teljes nyilvánosságát
határozták el.

Ehből a határozatból okulhatna a
polgármester is, de ez a határozat
elég tetele a sajtónak is; sőt Debreczen
polgárságát is nagy szegénységi bizo-
nyítványtól mentette meg a Juhász
Ignác féle véleménynek győzelme.
Mert a polgármester által kidobott roz-
sdás kelevéz, ha czélt talált volna
éppen olyan hirbe hozta volna a deb-
reczeni közfelfogás szárnyaszegettségét,
mintahogy a vitézlő Rosztdesztvenszki
admirális által kilövetett halászbárkás-
ágyugolyók a balti-flotta hirnevét-zász-
lóját kormozták be minden népek előtti
örök csufságul . . .

— **Az új-párt lakomája.** A deb-
reczeni új párt elnökének, gróf Dégenfeld
József tiszteletére azon alkalomból, hogy
hazaérkezett újabb amerikai utjáról, amely
legsorosabb kapcsolatban egyházi ügyekkel
volt ugyan, de olyan általános nemzeti ér-
deket is szolgált, hogy az ő nagy vállalko-
zását bátran mondhatni nemzeti misszióknak,
lakomát rendez e hó 5-én, szombaton este
8 órakor az „Angol Királynő” vendéglőben.
A társasvacsora étlap szerinti lesz.

— **Szabadságon.** A főjegyzői hiva-
talhoz beosztott dr. Komlóssy Pál joggya-
kornok 4 heti szabadságra ment.

— **Csillaghullás a 39. gyalogez-
rednél.** A debreczeni 39. gyalogezrednél a
novemberi előléptetések nem nagy örömet
okoztak. Mindössze négyen léptek elő, egy
hadnagy és három tiszthelyettes. Kinevez-
ettek: Neudert Richárd hadnagy főhad-
nagygyá; Zwolenszky József, Andor Károly
és Buttner Hermann tiszthelyettesek had-
nagygyá. — Előléptek és a debreczeni 39.
gyalogezredhez áthelyeztetettek: Resch Fe-
rencz őrnagy alezredessé, Horváth Kálmán
és Zoltz József főhadnagy II. o. százado-
sokká. Mildner Rajmund alezredes, a 39.
gy. e. hadkiegészítő parancsnoka pedig a
47. gy. ezredhez helyeztetett át.

— **Az új iparossegédek.** A mai
iparügyi elöljárósági ülésen a követ-
kezőket avatják fel segédeké: Kádár Lajos
kerékgyártó, Cseri Pál fodrász, Haller Dávid
aranyműves, Szarvas József kőműves, Ko-
vács Mária és Bódizs Etelka női szabók,
Nagy Gyula, Balogh Miklós, Hollinger József
és Nyalka Imre géplakatosok, Molnár Lajos,
Beke Ferencz, Ratkovics Károly, Molnár
Gyula, Kóci Gábor és Péntes Sándor laka-
tosok, Kacsó Lajos és Sági Elek szijgyártók,
Major József cipész, Csombár József asz-
talos, Csapó Lajos kőfaragó, Biró Endre
keztűs, Szilágyi Juliska női szabó, Simko-
vits Pál cipész.

— **Téli legelő a juhoknak.** A
város gazdasági bizottsága Király Gyula
tanácsnok elnöklete alatt szerdán délelőtt
tárgyalta a juhtartó gazdák újabb kérelmét
és a nehéz viszonyokra való tekintettel ja-
vasolja a tanácsnak, hogy november 10-étől
január végéig az Arkus-éren tuli levő, mint-
egy 7 holdnyi legelőt engedje át téli lege-
lőnek a juhtartó gazdáknak. A juhok lege-
lőtéséért darabonként 20 fillért kap a város.

— **Hozzák a milliókat.** A város 17
millió kölcsöne ügyében Vecsey Imre
főjegyző és Roncsik Lajos főszámvevő
Budapestre utaztak, hogy az osztrák-
magyar bank igazgatóságával a mil-
liók folyósítását megbeszéljék. A pénz
magra ugyanis szükség van már, mert
a bábaképző intézet építését rövidesen
meg is kezdik.

— **Meghaltak.** Vámos Zsuzsánna
ev. ref. 12 éves, Pap Irén ev. ref. 14 na-
pos, özv. Szigeti Gáborné ref. 62 éves,
Grósz Ignác izr. 55 éves, Szatmári Erzsé-
bet ref. 3 éves, Vájlán Miklós gör. kath. 18
éves, Béres András ref. 31 éves, Lenkei
Péter r. kath. 63 éves, Varga Imre ref. 20
éves, Bundi Mária ref. 18 éves.

— **Panasz a borz utcából.** A
borz-utcába valami borzasztó állapotok bor-
zasztják a lakosságot. Az utcának a kis-
hatvan-utcába torkolló részén széles, nagy
árok van, amelyen a szennyviznek kellene
lefolyni a csatorába. A lakosok azonban
mindenféle hulladékkal tömlik meg az árkot,
ugy hogy a szennyviz elakad és a rothadás-
nak induló szemét valósággal megfertőzi a
levegőt. A borz-utcai borzasztóságokra a
mérnökség és a rendőrség figyelmét fel-
hívjuk.

— **Az adóleírások.** A rossz gaz-
dasági esztendő mi sem mutatja job-
ban, mint az a körülmény, hogy a
penzügyi kormány tetemes adóleírá-
sokat volt kénytelen elrendelni az
elemi károk miatt. Eddig leirtak Deb-
reczenben 11.876 koronát egyenes
(föld) adóban, 560 koronát általános
jövedelmi pótdóban, 1187 koronát
utadóban, 356 koronát betegápolási
díjban, ennek pedig megfelelően 4809
koronát kénytelen törölni a város köz-
ségi pótdóban.

— **Terjed a járvány.** A torokgyik
a gyermekek közt egyre terjed. Ujabban is
két esetet jelentettek be a hatóságnak.

— **Az elveszett és megkerült
téli kabát.** Berticsék Ferenczné Homok-
kert soron lakó asszony hajnalban az utcán
férfi kalapot és téli kabátot talált. A talált
holmit a rendőrségre vitte, kol nem sokára
a gazdája is jelentkezett. Szatykó József
péksegéd jelentette, hogy az éjjel kapatos
állapotban valahol elveszteite a kalapját
és kabátját. Hogy az elveszett holmi előkerült,
Szatykó a becsületos megtalálónak három,
a siketnémáknak két koronát adott.

— **Rágyújtott a színházban.** Ked-
den este előadás közben Sáfrány Sándor
portás a színház karzatán rágyújtott s csak
néhezen tudták megértetni vele, hogy a szin-
házban tilos a dohányzás. Sáfrányt kihágá-
sért megbüntetik.

— **Kacsázás a Hortobágyon.** Do-
mabidy Elemér főispán ma és holnap a Hor-
tobágyon vad kacsavadászatot rendez, amely-
ben részt vesznek Csaba Adorján, Kende
Zsigmond, Weszprémy Zoltán, Latinovich
Géza, Szögyény János és Rásó János.

— **Az öngyilkos temetése.** Ma
delután 3 órakor fogják temetni a
Teleki utca 98. sz. gyászháztól a sze-
rencsétlen Vályán Miklós kereskedőse-
gédet, aki halottak napján szíven lötte
magát a r. kath. temetőben.

Dr. Rothschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

„Arany egyezarvu” gyógyszer-tár,
Kossuth-utca 8. szám. (A színház mellett.)

**Minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességek,
illatszerek, szappanok, cosmetikai cikkek fő-
raktára Debreczenben és Hajdumegyében.**

— **Eihalt vasutas.** Lenkei Péter nyugalmazott máv főkalauz kedden elhunyt életének 68. boldog házasságának 23. évében. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Vörösmarty utca 16. sz. a. gyászházban.

— **Dinamit helyett éretlen tréfa.** A kisvonat a piac utcán hirtelen megállt szerdán délelőtt. A mozdonyvezető ugyanis dinamit-patronhoz hasonló tárgyat vett észre a síneken. Nagy óvatossággal távolították el és felvitték a bűnügyi osztályra, ahol kiderült, hogy a patronot homokkal töltötte meg az éretlen tréfa szerzője.

— **Szökött asszony.** Szilágyi János földműves felesége, míg ő a mezőn dolgozott, elszökött és a ruháin kívül a Szilágyi egész élelmiszer-készletét elvitte. A hűtlenül elhagyott ember csak azon rimázkodott a rendőrségen, hogy ne büntessék meg az asszonyt, hanem parancsolják vissza hozzá.

— **Elfogott ékszerolvaj.** A debreczeni rendőrség értesítést kapott Aradról, hogy ott Menezzer Jánosné kárára nagy mennyiségű aranynevet loptak el. A tolvajt Szolnokon elfogták.

— **A gazdasági tanintézet hallgatói** most is, mint minden évben megemlékeztek kedves halottaikról. Juhász Árpád tanár vezetése alatt egy küldöttség megkoszoruzta Domokos Kálmán volt tanintézeti igazgató és volt kollégájuk, Marsovszky Attila sírját.

— **Czigányok egymás közt.** Nagy utcai botrányt rendezett az éjjel három cigány, Süket Körtyvélyesi Sándor, Berki Béni és Horváth Gyula. Részeg fejjel a zenede előtt összeverekedtek. A zenészeket törött hegedűkkel és betört fejjel a rendőrségre kísérték.

— **Angol és francia órák.** Egy okleveles ref. segédlelkész, ki 2 évi külföldi tanulmányutról most tér: haza, németül, francziául és angolul beszél; jelenleg minden állás nélkül van s hajlandó nevelőséget vállalni vagy az említett nyelvekből órákat adni. Szives megkeresések a ref. püspöki hivatalba intézendők.

— **Az udvarló fenyegetése.** Verszedelmesen szerelmes lehet K. mézáros legény, aki ellen Kuczik Margit panaszt emelt a rendőrségen. A feljelentés szerint halállal fenyegette.

— **Lopások.** Halottak napján, amíg a temetőben járt Tóth Józsefné Gulyás Klára, valami ügyes tolvaj az értékesebb ruhaneműit összeszedte és elvitte. A rendőrség a nyomozást megindította. — Rosenberg Zsigmondtól 2 libát loptak el Varga Róza és Sándor Károlyné. A rendőrség ki nyomozta a bűnököt, amelyet ők is beismertek. — Bálint Józseftől Kajcsa Imre nevű inasa 20 korona értékű festéket loptott, amelylyel Tomai Eszter butorait festette meg. Az enyves kezű inas ellen az eljárást megindították. — Pozsonyi János Nyil-utca 68. sz. a. lakos feljelentette sikkasztásért és lopásért Szegedi Máriát, aki 80 kiló búzát loptott tőle és az átadott ruhái árával nem számolt be. A kára 75 korona.

x **Divatós női sapkák** különböző színekben 1 frt 50 kr-ért Fisch Testvérek üzletében főtér.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x **Remek képes levelező lap kiállítás** látható Mihály Sámuel papirkereskedésében.

x **Állandó fényképkéret kiállítás** minden nagyságban Mentze ujdonságok áruházában.

x **Pénzkölcsönök** személyhitelre, jelszógra gyorsan kieszközöl a 27 pénzügyi-tézettel összekötöttségben levő Rácz Béla bankirodája Debreczen, Csapó-u. 12. Telekkönyvi kivonat, kataszteri birtok iv átnézése után azonnal megtudható, minő és mennyi kölcsön eszközölhető ki ingatlanára. Törlesztéses kölcsönök kisebb bérházakra is kaphatók. Bővebb magyarázatra vonatkozó tervezet Csapó-u. 12. sz. a. ingyen kapható.

x **Tárgyak aranyozásához kész aranyozó 25 kr. Mihály Sámuel papirkereskedésében.**

x **Uj aranyozó folyadék,** melylyel mindenki bármit is moshatóan ujja aranyozhat, vagy ezüstözhet, 1 üveg 40 kr. **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában.

Kisiklott a szolnoki személyvonat.

— Budapest, november 2.

Tegnap éjszaka és ma korán reggel nagy izgatottságot keltett nemcsak Budapesten, hanem az egész országban az a hír, hogy Szolnokon vonat-kisiklás történt. A közönség egy része telefonon kezdett érdeklődni a dolog iránt, de határozott választ nem kaptak. A keleti pályaudvar állomásfőnöke sem tudott bizonyosat a dologról egész ma reggel 6 óráig.

Ekkor érkezett ugyanis Budapestre az első pozitív hír.

Szolnok, nov. 2.

508. számú személyvonat kisiklott. Bejárati váltónál. Baleset nincs! Ez az egyetlen, szükszavu távirat érkezett az állomásfőnökséghez. Később telefonon szoltunk szolnoki levelezőnknek és a kisiklásról a következő értesítést nyertük:

Az 508. számú személyvonat, mely tegnap délután 5 óra 45 perczkor indult a keleti pályaudvarról. Szolnoknál sintörés következtében kisiklott. Ez 8 óra után néhány percczel történt a pályaudvar bejárójánál. A kisiklásnak szerencsére egy áldozata sincs, a bejárónál már lassan ment a vonat s a két első kocsi, amelyben II. osztályú utasok ültek, sem tört össze, csak megrongálódott.

A kisiklás nagy ijedtséget keltett az utasok között, többen kiugráltak az ajtókon s az asszonyok közül számosan elájultak.

A közlekedés ezután átszállással történt s a vonatok most 1—2 órai késéssel érnek Budapestre.

TÁVIRATOK.

— **Tisza taktikázása.**

Budapest, november 2. A szabad-elvű pártban ma este igen kevesen jelentek meg. Beszéltek, hogy nem bizonyos, miszerint Tisza megindokolja a Ház holnapi ülésén a házszabályrevíziós javaslatot. Mondják, hogy a holnapi értekezleten meglepetések várhatóak. Ugy lehet, Tisza indítványát nem is tüzeti napirendre és el fog hallgatni vele véglegesen. Este a 48-as párt he-

lyiségében sokan voltak jelen, a holnapi ülésre pedig teljes erővel felvonul az ellenzék.

Millió csőd.

Bécs november 2. Kurtz Lipót és fia nagy kereskedő cég tönkrement. A passivák a milliót meghaladják.

Port-Artur végnapjai.

London, november 2. Port-Artur bevételét holoapra várják, a mikádó születésnapjára. Szükszavu távirat jelenti, hogy október 29 én a japánok az egész vonalon ágyúzták a várat. Az oroszok Erlungsan erődből 8.000 emberrel kitörték, hogy az aknákat elpusztítsák, de irtózatossággal visszaverettek.

Tokió, november 2. Az eddigi ostromról részletes jelentéseket küldtek, amelyek szerint a Csitéjalin erődot elfoglalták, az Erlungsan erőd védműveit pedig tönkrebombázták.

Tokió, november 2. A port-arturi védművek alá ásott alagut elkészült, úgy hogy azon át az ostromlott városba lehet jutni. Hiszik, hogy Stössel a czéltalan vérontást elkerülendő feladja a várat, amelyet most már kevesebb emberáldozattal is el lehet foglalni.

Az orosz-angol viszály.

London, november 2. A gibráltári készlet nem tekinthető másnak, mint a harcckésztség próbájának. A balti hajóraj akadálytalanul folytathatja útját, de semleges államok hajóit zaklatni és feltartóztatni nem szabad. A hulli esetért felelős négy tiszt már elindult Vigóból Pétervárra.

Halálos lövés tévedésből.

Radna, november 2. A rotundai havason nagyon elszaporodott farkasok pusztítására Juhász István erdőőr mérgezett husokat aggatott ki. Az erdőőr fia másnap hajnalban gyanus mozgolódást hallván a kijelölt helyen, arra lőtt és lövése halálosan találta az ott gubbasztó szász fuvarost, akinek a golyó a tüdejét is átfurta. Felépüléséhez nincs remény.

Szerződés Németországgal.

Bécs, november 2. A németországi kereskedelmi szerződéseket ma tárgyalták Posadowski porosz miniszter, Tisza István és Körber kormányelnökök, Szogyény-Marich László berlini nagykövet és a szakelőadók részvételével. A tárgyalásokat a szakelőadók folytatják. A tárgyalásokon részt vett Callbaró konstantinápolyi nagykövet is. Tisza és Lukács már haza is jöttek, csak Hieronymi maradt, hogy a konzuli akadémia emlékkövetételének holnapünnepélyén részt vegyen.

Vadállatias oláh paraszt.

Déva, november 2. Kileza Nyisztor kristyori földmivcs részegen ment haza és mert a gyermeke sirásától nem tudott elaludni, a lábánál fogva kirántotta a bölcsőből és teljes erejével a falhoz, majd a földhöz csapta. Az ártatlan gyermek szörnyet halt. A gyilkos apát letartóztatták.

Letartóztatott rablóbanda.

Zenta, november 2. A csendőrség 5 tagu rablóbandát tartóztatott, amely 101 betöréssel lopást követett el. A banda tagjai Kis József, Juhász István, Liptók Antal, Kriska Pál és Csikós Szilveszter rovott multu egyének.

A vad féltékenység rémtette.

Gyilkosság és öngyilkosság.

Pécseről írják: Verle Aladár 33 éves házolólegény már két és fél év óta élt Majetics Mariskával. A leány pazarló természetű volt, de Verle eltűrte ezt, mert szerette őt. Nemrég azonban névtelen levélben figyelmeztették Verlet, hogy Majetics Mariska szeretőt tart magának s hogy annak pénzét is ad. Verle maga is bizonyosságot szerzett arról, hogy a névtelen levél igazat mondott. Elhatározta, hogy megöli a leányt és utána önmagát.

A leányt nem bírta maga mellől elűzni, mert szerette őt, de mellette az élete még kínosabb, kárhózasabb volt. Folyton gyötörte a gondolat, hogy a leány hajlandósága nem az övé, ha együtt is él vele, az érzései annál az emberről vannak, akit szívesen szeret. Ez a folytonos gyötörődés ma reggelre gyilkos gondolatot keltett Verleben. Elhatározta, hogy megöli a leányt és utána önmagát.

Verle kora reggel együtt ment el Majetics Mariskával dolgozni, a hol 9 órára a munkát be is végezte. Innen egyenesen hazamentek Rókusalja 11. szám alatti lakásukra. A férfi bezárta az ajtót, aztán minden előzetes bevezetés nélkül vallatni kezdte a leányt, hogy mondjon el neki mindent. Majetics Mariska nem akart felelni, mire Verle revolvert szegzett mellének és azzal fenyegette őt, ha nem vall, lelövi, ellenben, ha minden hazugság nélkül elmondja az igazat, elbocsátja, mehet a férjéhez, akit szeret.

És a leány vallott. A férfiában dühös féltékenysége minden egyes vallomással marczangolóbb, égetőbb tüzet gyújtott, s a nagyobb a minél hevesebb, szilajabb gyötörésekben keresett erőt véres boszúja végrehajtásához. A mikor Majetics Mariska kézen volt vallomásaival, Verle megragadta őt, letépte az ágyra, bal kezével leszorította fejét a vánkosokra és a jobbában villogó revolver csövét odaszorította bal halántékához. A leány örült rémülettel vergődött a férfi ujjai között. A kiáltásoknak csak egy egy szakgatott foszlánya hagyta el ajkait, melyeket a dühöngő férfi kezének szorítása elnémított azonnal. A szomszédok, kik hallottak egy egy kiáltást, nem mertek mit sem tenni, mert az utóbbi időben Verleknél mindgyakrabban történt botrány. Verle bestialis gyönyörűséggel kiélvezte a halálra szánt leány iszonyatos rémületét és mikor Majetics Mariska az élni vágyás ösztönének utolsó erőfeszítésével ki akart szabadulni a férfi keze alól, Verle megnyomta a revolver ravaszát. Rövid kis durranás, egy éles sikoly és Majetics Mariska halott volt.

A lövés zajára a szomszédok az ajtóhoz rohantak és dörömbölni kezdtek. Verle ekkor maga ellen fordította a fegyvert és golyót röpített a saját koponyájába is. Mikor a szomszédok betörték a lakás ajtaját, Verle még eszméletlenül volt, de néhány perc múlva teljesen önkívületi állapotba esett. Majetics Mariska hulláját a budai külvárosi temető halottas kamrájába szállították. Verlet bevitték a kórházba, de három óra múlva, anélkül, hogy csak egy percze is visszanyerte volna eszméletét, meghalt ő is.

Törvénykezés.

Forró vízben fürösztött gyermek.

Nem hiába mondják az asszonyok, hogy férfikézbe nem való apró gyerek. Bebizonyosodott ez Kolozs János hajdusoboszlói lakoson is, aki a felesége távolléte alkalmából ez év szeptember

8-án a három éves Frieder Anna nevű kis leleny forró vízben fürösztötte, úgy hogy a szerencsétlen gyermek még aznap meghalt. A debreczeni törvényszék gondatlan emberölésért 1 havi fogházra ítélte, amiben megnyugodott.

Az öreg kabai magyar kalandja.

A debreczeni törvényszék előtt zsarol s és lopás vétségével vádoltan ültek özv. Kőmivés Józsefné Szűcs Juliánna korcsmárosné, Vadász József Vadász János zenészek és Győrösi József szobafestő, azért mert ez év Január hó 17-én éjjel, az özv. Kőmivés Józsefné salétrom utcába levő korcsmájától mint egy 80 lépésre levő árok közelébe az ittas állapotban volt Varju Lajos kabai lakost megfogták s a mellé nyére kötött apró pénzes zacskót, a zsebéből az órát, lánczot és pipát elvitték, majd az ittas állapotú Varju Lajost bevitték a korcsmába, ahol Vadász János és Vadász József magokat titkos rendőröknek adták ki, s követelték, hogy nekik bort, eleséget és teát fizessen, amit az együgyű ember meg is tett s ezen kívül meg 100 koronát osztott el köztük. A vádlottak erősen tagadták, miután a kabai magyar állítását senkivel nem tudta igazolni, az ügyész a vádat elejtette, a törvényszék pedig őket felmentette. Az ítélet jogerős.

Felmentés. Bereczki Sándorné Hüse

Zsuzsanna balmazújvárosi születésű 40 éves lakosnő 1903 márczius hó 27-én reggel a taligájával várutczára befordulva a 13 éves Kozma Esztert vigyázatlansága vagy sebhajtása miatt elütölte, taligájával rajta keresztül ment s ezáltal nyolcz napon tul gyógyuló sérelmet okozott a gyereken. A főtárgyaláson semmi terhelő adat vádolt ellen nem merült fel, mire az ügyész a vádat itt is elejtette, s a törvényszék felmentette. A sértett leány apja felebbezett.

Tüntetésért elítélt munkásnők.

Magánosok és hatóság elleni erőszak büntetésért vádoltan kerültek a debreczeni törvényszék elé Szenci Margit sátoralja ujhelyi születésű 28 helybeli cukorárúsnő, Tóth Imréné Tóth Erzsébet helybeli születésű 25 éves kefégyári munkásnő, — és Nagy Róza helybeli 14 éves cselédleány. A kefégyári munkások sztrájkja alkalmával közte voltak a 100-ra menő csoportnak, mely csoport Április hó 17-én d. u. a városháza ablakait kövekkel bedobálta, s a rend fenntartására kiküldött rendőröket, ugyszintén az ellenőrzést teljesítő Végh Gyula főkapitányt kövekkel megdobálta, s ezen tetteikkel a hatósági közegeket és eljárókat hivatalos kötelességök teljesítésében akadályozták s fenyegették, szidalmakkal illették. Ezért a törvényszék Szenci Margit Szűcs Lajosnét a sok enyhítő körülmények mérlegelése mellett csak 2 napi, Tóth Imréné Tóth Erzsébetet pedig 1 napi elzárásra ítélte. Nagy Róza ellenben felmentetett. Az ítélet jogerős.

Erkölostelen büntett. Juhász Lajos

derecskei 21 éves legényt erőszak büntetésért a debreczeni törvényszék 1 havi fogházra ítélte. Jogerős.

Gyermekgyilkos anya. Varga Erzsébet

cselédleánykának a nyáron gyermeke született. A nyomorban élő leány nem tudott mit csinálni a csecsemő gyermekkel, aki miatt helyet sem kapott. Megkísérelte fölvetetni Debreczenben a lelenyházba, de nem sikerült. Ekkor aztán bűnös gondolat fogamzott meg a rossz utra tévedt leány szívében s a mult hónap 24 én huszonnyolcz napos kis fiát bedobta Érmihályfalván egy emésztőgödörbe. A gyermek nyöszörgését azonban észrevette valaki és kimentették, a bűnös anyát pedig letartóztatták. Ezt az ügyet tegnap tárgyalta a nagyvárad esküdtbírósa Millye Gyula elnöklése mellett. A vádat Gáthy Bálint királyi alügyész, a vé-

delmet Krüger Aladár dr. ügyvéd képviselte. Varga Erzsébet töredelmesen beismerte a bűnét s csak azzal védekezett, hogy a nagy nyomor vitte rá a bűnös lépésre. A vád és védelem elhangzása után az esküdtek vissza vonultak s rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket, amelylyel a vádlottat bűnösnek mondták ki a szándékos emberölés kísérletében, minek következtében a törvényszék Varga Erzsébetet négy esztendei fogházra ítélte. Az ítélet ellen a védő semmi ségi panaszt jelentett be.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

[Svarecz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.]

Budapest, 1904. november 2.

Az amerikai piacok tegnapi árvesztéseiket ma majdnem egészen behozták, de mivel több helyről hidegebb időt jelentenek és a balti flotta az angol tiltakozás daczára is elhagyta Vigót, ez mind külön-külön ok arra, mely a spekulációt vételekre bátorította és ennek folytán az áprilisi buza 11 fillérel magasabb árfolyam mellett került forgalomba a hétfői zárlathoz képest. A malmok is szívesen vásároltak és kész áruért 5 fillérel magasabb árat fizettek. — Hogy a határidős árfolyamok még sem bírták magukat tartani, azon körülménynek tudható be, mert ugy a fővárosi mint a vidéki malmok elhatározták a kötelező üzemredukciót, és pedig a fővárosi malmok heti 48, a vidékiek heti 36 órával.

Esti zárlat:

1905. októberi buza	10.04.—05
1905. áprilisi buza	7.83.—84
1905. októberi rozs	7.04.—15
1905. áprilisi rozs	7.43.—44
1905. októberi zab	
1905. áprilisi zab	
1905. májusi tengeri	
1905. júliusi	
1905. szeptemberi tengeri	
1905. augusztusi repce	11.10.—20

REGÉNY-CSARNOK.

A lengyelországi fekete rigók.

Irta: Kisteleki Ede.

Bezéli az erdész, ki egyedül mert a kastély közelében maradni a nagy pusztítás alatt, hogy a rabló kozákok távozását követő éjjelen látott egy fehérruhába öltözött alakot a kastélyba betérni s onnan ismét eltűnni.

Nehezen sóhajtott, mint egy elkárhott lélek, hogy az erdői fái is rázkódni kezdenek, aztán csukló zokogással lebegett tova, — lába nem érte a földet, lebegett valami szellemszárnyon... kísértet volt... kísértet!

Eltűnt — örökre.

Csak selyemnél lágyabb szöke hajának levágott fonata maradt Usineczben — emlékkül. Velőt égető, lélekháborító emlék!

S mégis a legdrágább kincs ez, mely rátamadt Probuszky Szaniszlóra. Drágább volt ez neki, mint a vadászlatot övező kőmárokban rejtgetett kincsei, melyekre a kozákok nem akadtak reá.

Csend lett Usineczben és csend egész Lengyelországban. Az egész csendben csak egyetlen hang hallatszott, egy új vérlázító hang — az orosz kancsukának suhósága.

S megszűnt vértől párologni az oztieki sikság. Lenn ott a földben, hova a vér szivárgott, mozdulatlan némaságban, halottá meredt karok, melyek egy nemzet létéért és szabadságáért fegyvert fogtak, — fenn, hova a vér felpárolgott, a föld színén csak egyetlen élő, a ki hiszi, hogy él még az a nemzet, melynek lengyel a neve, s hogy ennek a nemzetnek élnie kell is. — Pedig egyedül maradt meg az egész nemzetből. — Egy élő lény, egyellen ember, a ki egy — nemzet! S fenn, fenn a magasban, merre az oztieki sikkrol a vér fölpárolgott, ott fenn, az ő egyetlen szövetségese — az Isten.

[Folytatjuk]

Legujabb
Női ruhaszövetek
 Blouse selymek
Flanellek, Velezek
 raktarra érkeztek
Donogán és Somossy
 Kunz József és Társa utódai cégéhez
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **Piacz-utca 61. szám alatt** létezett

posztó- és kézműáru
 üzletemet házam építése folytán ideiglenesen a **kistemplom-bazár épületébe** Rózsa Lajos úr üzlete mellé helyeztem át. Teljes tisztelettel
Fischer Adolf.

Megérkeztek
 az őszi és téli idényre
 a legujabb
Női divatkelmék,
 Blouse selymek,
 remek kivitelű
 mosó flanelek, velezek
SZABO LAJOS FIAI
 Debreczen, Rózsa-tér.

Nehezen gyógyuló
 vagy folyton kiújuló **sebek** ellen egyedüli biztos szer egy növényből készült kivonatom. **Gyógyít minden fájdalom nélkül** bármilyen sebet, soha ki nem ujul utána a baj: **Titkos betegség ellen csakis ez segít.** Egy üveg elegendő, ára 5 kor.
 Készíti és levélczim: **Zenke Zoltán Szeged.**

Kitünő asztali bor
 Györfy Aladár ur termése.
 Ezerjó 30 kr.
 Rizling 36 „
 Rizling 4 éves 40 „
 Kapható:
Merkli Ferencz
 fűszer-, csomoge- és bor kereskedésében
 Fűvészkert u. 14
 100 kilo vágott oszterölgöyfa 1 frt.

A tavalyi
Petroleum forrás
 megeredt
NEUMANN NÁNDOR
 festék-, lakk-, kence- és petroleum gyári raktárában
Hatvan-utca 5. sz. alatt.
 Telefon 205.
Bronz mázak minden színben dobozonként 16 kr.

TÖRLESZTÉSES
PENZ!
kölcsön
FÖLDBIRTOKRA
 a becsértéknek **70-80%-áig**
3¹/₂ és 4 százalékra.
 A megkereső levelekhez csatolandó földbirtokoknál a **kataszteri birtokiv és telekkönyvi kivonat.**
 Bélyeg- és illetékmentesen váltattatjuk át az eddigi drágább kamatu takarékpénztári kölcsönöket, törlesztéses kölcsönre.
 Polyoisittatunk továbbá
váltókölcsönt
 5% kamatra.
 Mindenféle kölcsönügyekben teljesen ingyen nyújtunk fölvilágosítást.
 Pontos cím:
„Földhitel Közv. Vállalat“
BUDAPEST, VIII., Rákóczi utca 2. szám.
Törvényszékiileg bejegyzett cég.

A nagyérdemű közönség
 saját érdeke kívánja
 hogy arany-, ékszer-, ezüst- és óra szükségletét
Halász Nándor
 aranyműves, óras és ékszerésznél fedezze
DEBRECZEN, Piacz-utca 24. szám.
== Ki a ==
 tartósságért és finomságért kezességet vállal. Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat eszközöl.
Arany-, ezüst- és ékszer tárgyakban
óriási választék!
 Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb napi áron veszek. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Senki se adjon
 a sokféle elnevezésű petroleumra, hanem győződjön meg, hogy a **legfinomabb szagtalan füstnélküli nem robbanó petroleumot** a legolcsóbban csakis **Fazekas Kálmán** festék- és petroleum üzletében Hatvan utca 6. szám alatt szerezheti be.
 Üzleti elvem: **Kicsiny haszon, nagy forgalom.**
Telefon: 228.

Végkiárulás.
Az üzlet teljes felosztása miatt hatóságilag engedélyezett
végkiárulás.
Szifft Aladár
Piacz-utca 24.
 Női Ruha Szövetek 1 mtr 20 kr.-tól feljebb, Czérna Pique és Velouz Barchetek 1 mtr 18 kr.-tól feljebb, Stefani Karton 1 mtr 20, Diana 1 mtr 27, Atlas Satén 1 mtr 30, Ruha Zefir 1 mtr 28, Selyem Batiszt 1 mtr 40, Himzett Moul 1 mtr 38. Szövött béles és rövidárak, Selyem Cächemir és mosó fejkendők, Ágyterítők, Abrosz. női, férfi és gyermek téli keztyük, férfi Nyakkendők
Az áruk minden elfogadható áron
végkiárusítottak
Szifft Aladár, Piacz-utca 24. sz.
Végkiárulás.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Énekórák. Egy énekművész, ki a debreczeni állandó színháznak fénykorában, annak első coloratur énekeső tagja volt, s ki fővárosunkban is énekiskolát tartott jelenleg a tél folyamát Debreczenben tölti, több szabadórával rendelkezik és hajlandó mérsékelt díjazás mellett uricsaládok leányövendékeinek énekleckéket adni. Bővebb felvilágosítás nyerhető Széchényi-utca 15-dik sz. a. lakásán, földszint 4. ajtó.

Borsy féle pemetefü cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható Bud i cukrászda, Jósa és Jóna drogueriájában.

Szöllősgazdák szövetségénél Piacz-utca 81. sz. a. fajborok kiforva hectoliterenként 36 koronájával kaphatók.

Csüstengerit keres megvételre három waggonnal Csiha Elek Hajdunánáson.

A „Bodegá”-ban Rosner Mártonnál Piacz-utca 75. Naponta friss virstli és szép hideg felvágottak, valamint kitűnő italok kaphatók.

Tóczós kerti 1-ső járason, 115. pajtaszám alatt 5 és fél nyilas pusztaföld lakással együtt több évre haszonbérbe kiadó. Czim a kiadóban.

Irodai alkalmazást keres egy kisasszony. Czim a kiadóhivatalban.

Antalfy Ferenc könyvkötő. bődíszműves jutányos áron készít egyszerű és díszkönyvkötéseket, albumokat, pénz és szivar tárcákat, női kézimunka befoglalásokat stb. Piacz-u. 31.

Téli alma elartani való, különböző finom fajokban kapható Honvéd-utca 16.

Kisasszony ki az irodai teendőkből járt'se felvétetik. Írásbeli ajánlatok személyesen adandók át a kiadóhivatalban.

Egy külön konyhas szoba hozzá tartozóival azonnal kiadó Bercsényi utca 69. sz. alatt.

Ingyen kapja a Debreczeni Független Ujság minden előfizetője a december hó első napjaiban megjelenő képes nagy naptárát. Előfizetheti a hó bármelyik napjától lehet a kiadóhivatalban Piacz utca 47/49. telefon 18. és 339.

Kötszer felszerelés gyári előírás szerinti, megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Jó írásu egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Orás segéd, kis és nagy munkás vidéki városba kerestetik. Czim a kiadóban.

40 hold föld, a melyből 8 hold termő szőlő és gyümölcsös igen közel Debreczenhez, kitűnő homok talaj örök áron eladó. Czim a kiadóban.

GYERMEK

RUHA

Különlegességek!!

egy angolos szabásu tiszta gyapjukelméből gyermek télikabát kék Cheviot K. 12. leánykának K. 16.

Koch Testvérek

Debreczen
Piacz-utca 51. sz. (Csanak-ház.)
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

Előnyömdámat

a legujabb divat szerinti mintákkal szereltem fel, ahol a legujabb minták, monogramok, czakkok, ingbetétek nagy választékban lesznek előrajzolva.

Kezdt és kész kézi munkák

külön osztályban a legdivatosabb hímzések, filtnec munkák, festések, gobli-nek vannak kiállítva a legolcsóbb szabott árak mellett.

BENYÁTS EMIL
női kézimunka, rövidáru üzletében
DEBRECZEN, (Tisza palota.)

Szőnyegek,

Csipke és gyapju függönyök

Ágy- és asztalterítők,

flaneltakarók, pokróczok

Viaszos vásznak

olcsó, szabott árakban

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

cégnél

== DEBRECZEN. ==

Uj rőfös üzlet!

Több éven keresztül helybeli elsőrendű czégeknek való alkalmazásom után a mai napon **Csapó-utca 38. sz. a.** Rákóczy utca sarkán, legjobb minőségű árukkal felszerelt

rőfös- és rövidáru

üzletet nyitottam.

Midőn előre is biztosíthatom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, kérem szives pártfogást.

Mély tisztelettel

Tóth Károly.

PÉNZ!

kölcsön

a legrövidebb pár nap alatt a legkulánabb föltételek mellett.

TISZTVISELŐKNEK

mint állami, megyei, városi és vasúti hivatalnokoknak, tanároknak, katonai tiszteknek és bármily alkalmazásban volt nyugdíjasnak 10, 12, 15 és 20 éves törlesztésre 7 százalékos kamatra a legmagasabb összegű kölcsönt csupán kötelezvényre (váltó nem kell.)

KIMUTATÁS

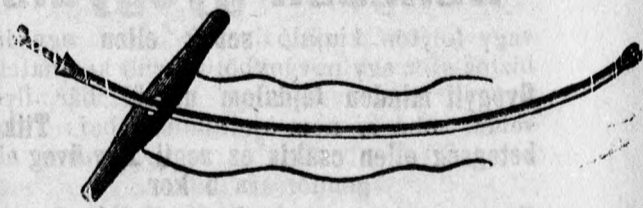
ki mennyi kölcsönt kaphat:

1800 kor.	2000 "	2200 "	2400 "	2600 "	2800 "	3000 "	4000 "	5000 "	6000 "	1500 kor.	3000 "	4000 "	6000 "	6500 "	6800 "	7000 "	10000 "	12000 "	14000 "
1800	2000	2200	2400	2600	2800	3000	4000	5000	6000	1500	3000	4000	6000	6500	6800	7000	10000	12000	14000

Levélbeli megkeresésnél megírandó: **állás, fizetés, kitöltött szolgálati idő és kor.** Ilyen kölcsönöket 15-20 nap alatt folyósítatunk.

Pontos czim:

„Földhitel Közv. vállalat”
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-utca 2. szám.
Törvénytisztelettel bejegyzett cég.
Válaszbélyeg! Válaszbélyeg!

Gyomorcsovok

legjobb minőségben marhabőrrel bevont rugóból, szájpöcsekkel, szorító zsinórral és piszkafával **9 korona.**

Reisz Lipót Fianál Nagyszombat.

== Cziczákat ==

nyak Boá és Muffokat kaptam a legolcsóbbtól a legfinomabbig és azokat igazán nagyon olcsón árulom. Minden 5 frtos vásárlásnál egy életnagyságú fénykép nagyobbítást adok 1 forint **50 krajczárért.**

Mostan érkeztek

gyönyörű szép női kockás és sima ruhaszövetek, barchettok, flanellok (Wellesz) olyan mintákban a milyen eddig egyetlen egy üzletben sem volt.

Maradék Áruház

Piacz-utca 19.

„Bika” szálloda mellett.

Minden olcsó és semmi sem drága.